

КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Матеріали регіонального науково-практичного семінару

**АКТУАЛЬНІ ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ У
ВОЄННИЙ І ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОДИ**

(до 95-річчя заснування Криворізького педагогічного)

27 березня 2025 р.

Кривий Ріг

2025

Рекомендовано до друку
Науково-методичною радою КДПУ
(протокол № 9 від 1.05.2025 р.).

Головний редактор:

Лаврентьєва О. О., доктор педагогічних наук, професор КДПУ.

Редакційна колегія:

Волкова Н. В., доктор педагогічних наук, професор, ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля»;
Гаманюк В. А., доктор педагогічних наук, професор, Криворізький державний педагогічний університет; *Мішеніна Т. М.*, доктор педагогічних наук, професор, Криворізький державний педагогічний університет; *Іванова В. В.*, кандидат педагогічних наук, доцент, Криворізький державний педагогічний університет; *Макаренко І. Є.*, кандидат педагогічних наук, доцент, Криворізький державний педагогічний університет.

М 34

Матеріали регіонального науково-практичного семінару «Актуальні вектори розвитку освітньої галузі України у воєнний і післявоєнний періоди (до 95-річчя заснування Криворізького педагогічного)» (25 березня 2025 р., м. Кривий Ріг). Кривий Ріг: КДПУ, 2025. 113 с.

У збірнику матеріалів регіонального науково-практичного семінару висвітлюються теоретичні та прикладні аспекти розвитку освітньої галузі України у воєнний і післявоєнний періоди. Розглядаються питання функціонування національної системи освіти у контексті діджиталізації та інтеграції в міжнародний освітній простір, особливості управління освітнім процесом під час війни, актуальні проблеми розробки та впровадження інноваційних педагогічних технологій у сучасному освітньому просторі, питання професійно-особистісної трансформації освітянина в умовах війни, психосоціальної підтримки в освітній сфері у воєнний та післявоєнний періоди.

Матеріали друкуються в авторській редакції.

<https://doi.org/10.1515/9783839467336>. 7. **Stasiuk Yu., Abramov D.** Analysis of the leader's role in ensuring project success: style, adaptability, and emotional intelligence. *Challenges and Issues of Modern Science*. 2024. No. 3. P. 180–187. URL: <https://cims.fti.dp.ua/j/article/view/208>. 8. **Tiusanen S.** Peace education and historical empathy in the museum field. *Tampere University*. 2023. URL: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/148275/TiusanenSanni.pdf>. 9. **Todino M. D., Campitiello L.** Museum education. *Encyclopedia*. 2025. Vol. 5, No. 1. Article 3. URL: <https://doi.org/10.3390/encyclopedia5010003>. 10. **Zammit C.** Art museum learning and EI in the age of AI: Nurturing human connectivity. *Malta Review of Educational Research*. 2024. Vol. 18. № 1. P. 121-138. URL: https://www.um.edu.mt/library/oar/bitstream/123456789/124428/1/Art_museum_learning_and_EI_in_the_age_of_AI_nurturing_human_connectivity_2024.pdf.

Лисоконь І. О.,

PhD з освітніх, педагогічних наук,

ст. викладач кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи,

Криворізький державний педагогічний університет,

м. Кривий Ріг

ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ EGS-АКТИВНІСТЮ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Вітчизняні заклади вищої освіти в умовах правового режиму воєнного стану стикаються з численними викликами, серед яких може виокремити адаптацію освітнього процесу до кризових умов, збереження академічної стійкості, психоемоційну підтримку здобувачів освіти та викладачів. Водночас, академічні спільноти долаючи всі труднощі активно долучаються до EGS-активності як перспективного руху. За визначенням Організації економічної співпраці та розвитку EGS-активність – це товари та послуги, які забезпечують мінімізацію шкідливого екологічного впливу, оптимізують ресурси та сприяють зниженню шкоди навколишньому середовищі через відповідальне споживання [4, с. 77].

Дуже часто роль закладів вищої освіти у EGS-активності недооцінюють. Здебільшого вважається, що заклад вищої освіти має на меті підготовку висококваліфікованих кадрів для певної галузі. Водночас, на нашу думку, в кризових умовах заклади вищої освіти дуже активно застосовують інструменти EGS-активності. Одним із ключових напрямів управління EGS-активністю закладів вищої освіти є їх екологічна, громадська та соціальна діяльність, які сприяють не лише сталому розвитку освітніх чи наукових осередків, а й формуванню ціннісних

орієнтирів та соціальної згуртованості у молоді.

Передусім реалізація EGS-активності пов'язана із реалізацією Цілей сталого розвитку Організації Об'єднаних Націй до 2030 року [2]. У своїй діяльності заклади вищої освіти можуть сприяти реалізації наступних глобальних цілей: боротьба зі зміною клімату, відповідальне споживання, гідна праця та економічне зростання, сталий розвиток міст та спільнот, якісна освіта.

Кожна з глобальних цілей визначених ООН як стратегічно важлива для загального розвитку людства сьогодні зреалізовується закладами вищої освіти. Надалі висвітлимо EGS-активність закладів вищої освіти через раніше зазначені напрями діяльності.

1. *Екологічна активність.* Екологічний аспект EGS-активності відіграє важливу роль у забезпеченні сталого розвитку навіть у складні часи. До головних інструментів управління відносимо:

– впровадження програм енергомодернізації об'єктів інфраструктури задля розвитку альтернативних джерел енергії та оптимізації споживання природних ресурсів;

– проведення заходів з екологічної просвіти, зокрема впровадження навчальних модулів, спрямованих на підвищення

екологічної свідомості учасників освітнього процесу;

- створення локальних пунктів сортування сміття для вторинної переробки та популяризація принципів свідомого споживання.

У статті [3] окрема увага приділяється провадженню вторинної переробки сировини на базі університету з описом економічного і соціального ефектів. Так, наприклад, розглядається можливість утилізація паперу, склотари, батарейок та пластикових пляшок для отримання додаткових коштів до спеціального фонду, які в подальшому можуть бути спрямовані на програми енергомодернізації [3, с. 43].

2. Громадська діяльність. Заклади вищої освіти у кризові та перехідні моменти є осередками соціокультурної діяльності, які завжди забезпечують психоемоційну та соціально-громадську підтримку суспільства. На нашу думку провідними інструментами управління громадською активністю у закладах вищої освіти є:

- інформаційно-просвітницькі кампанії як засоби протидії дезінформації, популяризації демократичних цінностей, підвищення рівня громадянської свідомості;

- залучення здобувачів вищої освіти на умовах партнерства до прийняття важливих рішень щодо організації освітнього процесу або культурного життя;

- організація волонтерських ініціатив задля гуманітарної підтримки постраждалого населення;

- реалізація соціальних проєктів та заходів для психологічної підтримки учасників освітнього процесу та територіальної громади.

Погоджуємось з думкою І. Дудки, що «Основною метою громадської діяльності вищого навчального закладу є інтеграція та партнерське горизонтальне управління на основі врахування громадської думки

студентів і залучення їх до ухвалення громадських рішень в інтересах людини, соціуму, влади» [1, с. 58].

3. Соціальна відповідальність. Заклад вищої освіти як соціальний інститут в умовах війни насамперед забезпечує адаптацію освітніх потреб до безпечної ситуації. Вважаємо, що реалізація ідей соціальної відповідальності здійснюється через:

- залучення грантових програм для соціально вразливих категорій учасників освітнього процесу;

- організацію гнучких форматів здобуття освіти, зокрема створення цифрових навчальних платформ;

- психологічну підтримку і організацію консультаційних центрів надання психологічної допомоги;

- соціально відповідальне інвестування у проєкти, що популяризують здоровий спосіб життя та сприяють соціальному розвитку університету, громади та суспільства.

На підставі вище викладеного можемо зробити висновок, що EGS-активність закладів вищої освіти в умовах війни є важливим інструментом забезпечення його діяльності. Використання ефективних інструментів управління допоможе закладу вищої освіти не лише зберегти академічну якість, а й поліпшити фінансово-економічні показники власної діяльності та відігравати важливу роль у відбудові країни. Інтеграція екологічного, громадського та соціального аспектів у стратегічний розвиток університетів дозволяє адаптувати освітні ініціативи до сучасних викликів, формуючи освітній простір, що відповідає глобальним стандартам та реаліям сьогодення. Перспективи подальших наукових розвідок полягають у дослідженні соціально-економічного розвитку закладів вищої освіти в умовах організаційних перетворень та кризових ситуаціях.

Література

1. Дудка І. Патріотичне виховання студентської молоді як складова громадської діяльності вищого навчального закладу. Витоки педагогічної майстерності. *Зб. наук. праць. Полтав. нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка*. 2015. Вип. 16. С. 56–63. **2. Цілі Сталого Розвитку** у дії. UNDP. 2025. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku>. **3. Lysokon I.** Optimization of the activity of a higher educational institution in the conditions of crisis phenomena: socio-economic aspect. *Baltic Journal of Legal and Social Sciences*. 2022. N 4. P. 40–47. doi: 10.30525/2592-8813-